

2025/404

25.2.2025

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2025/404,

24. veebruar 2025,

millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Kesk-Aasias

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 33 koostoimes artikli 31 lõikega 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu leppis 13. juunil 2005 kokku nimetada ametisse Euroopa Liidu eriesindaja (edaspidi „ELi eriesindaja“) Kesk-Aasias ⁽¹⁾.
- (2) Nõukogu võttis 21. juunil 2021 vastu otsuse (ÜVJP) 2021/1013, ⁽²⁾ millega nimetati ELi eriesindajaks Kesk-Aasias Terhi HAKALA.
- (3) Nõukogu võttis 6. veebruaril 2023 vastu otsuse (ÜVJP) 2023/260, ⁽³⁾ millega pikendati Terhi HAKALA volitusi ELi eriesindajana Kesk-Aasias. ELi eriesindaja volitused lõppevad 28. veebruaril 2025.
- (4) Terhi HAKALA on esitanud ametist lahkumise avalduse, mis jõustus 31. detsembril 2024.
- (5) Uus ELi eriesindaja Kesk-Aasias tuleks nimetada ametisse 24 kuuks.
- (6) ELi eriesindaja täidab oma volitusi olukorras, mis võib halveneda ja takistada aluslepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkide saavutamist,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu eriesindaja

Euroopa Liidu eriesindajaks (edaspidi „ELi eriesindaja“) Kesk-Aasias nimetatakse 1. märtsist 2025 kuni 28. veebruarini 2027 Eduards STIPRAIS. Nõukogu võib poliitika- ja julgeolekukomitee hinnangu ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) ettepaneku alusel otsustada, et ELi eriesindaja volitusi (edaspidi „volitused“) pikendatakse või need lõpetatakse varem.

Artikkel 2

Poliitilised eesmärgid

Volitused põhinevad liidu poliitilistel eesmärkidel Kesk-Aasias. Nende hulka kuuluvad järgmised eesmärgid:

- a) edendada suhteid liidu ja Kesk-Aasia riikide vahel asjakohastes kokkulepetes kindlaks määratud ühiste väärtuste ja huvide alusel;
- b) toetada piirkonnas asuvate riikide stabiilsuse ja omavahelise koostöö tugevdamist;

⁽¹⁾ Nõukogu 28. juuli 2005. aasta ühismeede 2005/588/ÜVJP Euroopa Liidu eriesindaja nimetamise kohta Kesk-Aasiasse (ELT L 199, 29.7.2005, lk 100, ELI: http://data.europa.eu/eli/joint_action/2005/588/oj).

⁽²⁾ Nõukogu 21. juuni 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/1013, millega nimetatakse ametisse Euroopa Liidu eriesindaja Kesk-Aasias (ELT L 222, 22.6.2021, lk 33, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1013/oj>).

⁽³⁾ Nõukogu 6. veebruari 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/260, millega pikendatakse Kesk-Aasiasse nimetatud Euroopa Liidu eriesindaja volitusi ja muudetakse otsust (ÜVJP) 2021/1013 (ELT L 35, 7.2.2023, lk 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/260/oj>).

- c) toetada demokraatia, õigusriigi, hea valitsemistava ning inimõiguste ja põhivabaduste austamise tugevdamist Kesk-Aasias;
- d) käsitleda peamisi ohte, eelkõige spetsiifilisi probleeme, millel on vahetu mõju liidule;
- e) edendada liidu tegevuse tulemuslikkust ja nähtavust piirkonnas, sealhulgas koordineerides tegevust tihedamalt teiste asjaomaste partnerite ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, näiteks Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooniga (ÜRO).

Artikkel 3

Volitused

1. Artiklis 2 sätestatud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks on volitused järgmised:
 - a) edendada üldist liidu poliitilist koordineerimist Kesk-Aasias ja aidata tagada liidu välistegevuse järjepidevus piirkonnas;
 - b) toetada Kesk-Aasiaga partnerluse tugevdamist käsitleva liidu strateegia rakendamist, seda täiendavad asjakohased nõukogu järeldused ja hilisemad eduaruanded Kesk-Aasiat käsitleva liidu strateegia rakendamise kohta ning ELi ja Kesk-Aasia suhete süvendamist käsitlev ühise tegevuskava rakendamist;
 - c) esitada korrapäraselt soovitusi ja anda aru asjaomastele nõukogu organitele;
 - d) abistada nõukogu Kesk-Aasia suunalise tervikliku poliitika edasiarendamisel;
 - e) toetada kõrgetasemeliste poliitiliste kohtumiste korrapärasest korraldamist liidu ja Kesk-Aasia riikide vahel;
 - f) jälgida tähelepanelikult poliitilisi arengusuundi Kesk-Aasias, arendades ja säilitades tihedaid suhteid valitsuste, parlamentide, kohtusüsteemi, kodanikuühiskonna ja massimeediaga;
 - g) julgustada Kasahstani, Kõrgõzstani, Tadžikistani, Türkmenistani ja Usbekistani tegema koostööd ühist huvi pakkuvates piirkondlikes küsimustes;
 - h) arendada asjakohaseid kontakte ja koostööd peamiste huvitatud osalejatega piirkonnas ning kõikide asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, võttes arvesse kolmandate riikide kasvavat kohalolekut piirkonnas;
 - i) koostöös Euroopa Liidu inimõiguste eriesindajaga aidata rakendada liidu inimõigustealast poliitikat, sealhulgas inimõigusi käsitlevad liidu suunised, eelkõige liidu suunised laste ja relvastatud konflikti küsimuses ning liidu suunised, mis käsitlevad naistevastast vägivalda ja võitlust kõikide naistevastase diskrimineerimise vormide vastu, ning aidata rakendada liidu poliitikat, mis käsitleb ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000) naiste, rahu ja julgeoleku kohta, sealhulgas jälgides arengusuundi ja koostades nende kohta aruandeid ning soovitusi;
 - j) toetada tihedas koostöös OSCE ja ÜROga konfliktide ärahoidmist ja lahendamist, arendades suhteid ametivõimude ja muude kohalike osalejatega, nagu valitsusvälised organisatsioonid, erakonnad, vähemused, usurühmitused ja nende juhid;
 - k) aidata kaasa selliste Kesk-Aasiaga seonduvate ühise välis- ja julgeolekupoliitika aspektide formuleerimisele nagu ühendatus; sealhulgas strateegia „Global Gateway“; energiajulgeolek; piirijulgeolek; raske kuritegevuse vastane võitlus, sealhulgas võitlus narkootikumide ja inimkaubanduse vastu, ning veeressursside majandamine, keskkonna- ja kliimamuutused;
 - l) edendada piirkondlikku julgeolekut Kesk-Aasias laiemas geopoliitilises kontekstis, mis hõlmab Venemaa agressiooni-sõda Ukraina vastu ja arengut Afganistanis;
 - m) toetada Kesk-Aasia riikidele suunatud liidu teavitustegevust ja demarše, sealhulgas seoses piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise vältimisega;

- n) toetada Kesk-Aasia riikidele suunatud liidu teavitustegevust ja demarše seoses liikmesriikide sõltumatuse, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse austamisega, sealhulgas kõigi piirkondlike ja rahvusvaheliste foorumite raames.
2. ELi eriesindaja toetab kõrge esindaja tegevust ning omab ülevaadet kogu liidu tegevusest piirkonnas.

Artikkel 4

Volituste täitmine

1. ELi eriesindaja vastutab oma volituste täitmise eest, tegutsedes kõrge esindaja alluvuses.
2. Poliitika- ja julgeolekukomiteel on ELi eriesindajaga eelissidemed ning ta on eriesindaja peamine kontaktorgan nõukogus. Poliitika- ja julgeolekukomitee annab ELi eriesindajale tema volituste raames strateegilisi juhtnööre ja poliitilisi suuniseid, ilma et see piiraks kõrge esindaja volitusi.
3. ELi eriesindaja teeb tihedat koostööd Euroopa välisteenistuse asjaomaste osakondadega.

Artikkel 5

Rahastamine

1. Volituste täitmisega seotud kulude (edaspidi „kulud“) katmiseks ajavahemikul 1. märtsist 2025 kuni 28. veebruarini 2027 ette nähtud lähtesumma on 2 719 777,34 eurot.
2. Kulusid hallatakse vastavalt liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.
3. Kulude haldamise kohta sõlmitakse ELi eriesindaja ja komisjoni vahel leping. ELi eriesindaja annab kõigist kuludest aru komisjonile.

Artikkel 6

ELi eriesindaja meeskonna koosseis

1. ELi eriesindaja vastutab oma volituste ja talle eraldatud vastavate rahaliste vahendite piires oma meeskonna moodustamise eest. ELi eriesindaja meeskonda kuuluvad konkreetsetes poliitikaküsimustes pädevad isikud, nagu on vaja volituste täitmiseks. ELi eriesindaja teavitab nõukogu ja komisjoni viivitamata oma meeskonna koosseisust.
2. Liikmesriigid, liidu institutsioonid ja Euroopa välisteenistus võivad teha ettepanekuid lähetada personali ELi eriesindaja meeskonda. Lähetatud personali töötasu katab vastavalt kas lähetav liikmesriik, asjaomane liidu institutsioon või Euroopa välisteenistus. ELi eriesindaja meeskonda võib lähetada ka liikmesriikide poolt liidu institutsioonidesse või Euroopa välisteenistusse lähetatud eksperte. Rahvusvahelistel lepingulistel personali liikmetel peab olema mõne liikmesriigi kodakondsus.
3. Kogu lähetatud personal jääb lähetanud liikmesriigi, asjaomase liidu institutsiooni või Euroopa välisteenistuse haldusalluvusse ning täidab oma kohustusi ja tegutseb volituste huvides.
4. ELi eriesindaja meeskond jagab ruume asjaomase Euroopa välisteenistuse osakonnaga või liidu delegatsioonidega, et tagada nende tegevuse sidusus ja järjepidevus.

Artikkel 7

ELi eriesindaja ja tema meeskonna privileegid ja immuuniteedid

Volituste täitmiseks ja tõrgeteta toimimiseks vajalikud ELi eriesindaja ja tema meeskonna liikmete privileegid, immuuniteedid ja täiendavad tagatised lepitakse kokku vastuvõtivate pooltega, nagu on asjakohane. Liikmesriigid ja Euroopa välisteenistus annavad selleks kogu vajaliku toetuse.

*Artikkel 8***ELi salastatud teabe kaitse**

ELi eriesindaja ja tema meeskond peavad kinni nõukogu otsusega 2013/488/EL⁽⁴⁾ kehtestatud julgeolekupõhimõtetest ja miinimumstandarditest.

*Artikkel 9***Juurdepääs teabele ja logistiline tugi**

1. Liikmesriigid, komisjon, Euroopa välisteenistus ja nõukogu peasekretariaat tagavad, et ELi eriesindajale võimaldatakse juurdepääs asjakohasele teabele.
2. Piirkonnas asuvad liidu delegatsioonid ja asjakohasel juhul liikmesriigid osutavad ELi eriesindajale ja ELi eriesindaja meeskonna liikmetele logistilist abi.

*Artikkel 10***Juurdepääs dokumentidele, arhiivid ja andmekaitse**

1. ELi eriesindaja kohaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1049/2001⁽⁵⁾ sätestatud norme. Kõrge esindaja võtab vastu ELi eriesindaja suhtes kohaldatavad rakendusnormid.
2. ELi eriesindaja kaitseb üksikisikuid nende isikuandmete töötlemisel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2018/1725⁽⁶⁾ sätestatud normidega. Kõrge esindaja võtab vastu ELi eriesindaja suhtes kohaldatavad rakendusnormid.

*Artikkel 11***Julgeolek**

ELi eriesindaja võtab kogu tema otseses alluvuses oleva personali julgeoleku tagamiseks kõik otstarbekad meetmed, tehes seda kooskõlas liidu poliitikaga aluslepingu V jaotise alusel väljapoole liitu operatiivülesannete täitmisele lähetatud personali julgeoleku kohta, vastavalt volitustele ja julgeolekuolukorra alusel tema vastutuspiirkonnas, tegutsedes eelkõige järgmiselt:

- a) koostades Euroopa välisteenistuse suunistele tuginedes spetsiaalse julgeolekukava, milles nähakse ette konkreetsed füüsilised, organisatsioonilised ja menetluslikud julgeolekumeetmed, mida kohaldatakse, et juhtida personali ohutut liikumist vastutuspiirkonda ja -piirkonnas ning ohjata julgeolekuintsidente, ning koostades erandolukorra lahendamise plaani ja evakueerimisplaani;
- b) tagab vastutuspiirkonnas valitsevatele tingimustele vastava kõrge riski kindlustuskaitse kogu väljapoole liitu lähetatud personalile;
- c) tagades, et kogu väljapoole liitu lähetatud personal, sealhulgas kohapeal tööle võetud lepingulised personali liikmed, on saanud enne vastutuspiirkonda saabumist või sinna saabudes asjakohase julgeolekukoolituse, mis tugineb sellele piirkonnale Euroopa välisteenistuse poolt määratud riskiastmele;
- d) tagades, et kõik korrapäraste julgeolekuhindamiste tulemusel esitatud soovitusel, millega on nõustunud, viiakse ellu, ning esitades kõrgele esindajale, nõukogule ja komisjonile kõnealuste soovitusel elluviimise ja muude julgeolekuküsimuste kohta kirjalikke aruandeid korrapäraste eduaruannete ja artiklis 15 osutatud volituste täitmist käsitleva lõpliku täieliku aruande raames.

⁽⁴⁾ Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj>).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj>).

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

*Artikkel 12***Aruandlus**

ELi eriesindaja esitab kõrgele esindajale korrapäraselt aruandeid. ELi eriesindaja esitab korrapäraselt aruandeid poliitika- ja julgeolekukomiteele ning vajaduse korral nõukogu töörühmadele. Korrapärased aruanded edastatakse COREU-võrgu kaudu. ELi eriesindaja võib esitada aruandeid välisasjade nõukogule. Aluslepingu artikli 36 kohaselt võib Euroopa Parlamendi teavitamise teha ülesandeks ELi eriesindajale.

*Artikkel 13***Koordineerimine**

1. ELi eriesindaja aitab saavutada liidu tegevuse ühtsuse, järjepidevuse ja tõhususe ning aitab tagada, et kõiki liidu vahendeid ning liikmesriikide meetmeid rakendatakse järjekindlalt, et saavutada liidu poliitilised eesmärgid. Asjakohasel juhul tehakse koostööd liikmesriikidega. ELi eriesindaja tegevus kooskõlastatakse Euroopa välisteenistuse asjaomase geograafilise osakonna ning komisjoni tegevusega. ELi eriesindaja teavitab korrapäraselt liikmesriikide esindusi ja liidu delegatsioone.

2. ELi eriesindaja teeb kohapeal tihedat koostööd asjaomaste liikmesriikide esinduste juhtide ja liidu delegatsioonide juhtidega. Nad teevad kõik endast sõltuva, et aidata ELi eriesindajat tema volituste täitmisel. ELi eriesindaja teeb samuti koostööd teiste kohapealsete rahvusvaheliste ja piirkondlike osalejatega.

*Artikkel 14***Nõuetega seotud abi**

ELi eriesindaja ja tema meeskond aitavad hankida teavet varasemate Kesk-Aasia jaoks nimetatud ELi eriesindajate volitustest tulenevatele nõuetele ja kohustustele vastamiseks ning osutavad sel eesmärgil haldusabi ja võimaldavad juurdepääsu asjakohastele dokumentidele.

*Artikkel 15***Läbivaatamine**

Käesoleva otsuse rakendamine ja selle kooskõla muude liidu meetmetega kõnealuses piirkonnas vaadatakse korrapäraselt läbi. ELi eriesindaja esitab kõrgele esindajale, nõukogule ja komisjonile korrapäraselt eduaruandeid ning 30. novembriks 2026 lõpliku täieliku aruande volituste täitmise kohta.

*Artikkel 16***Jõustumine**

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 24. veebruar 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

K. KALLAS